

PODALJŠATI MLADOST

se mora le s pravilno nego svojega telesa. Ako Vam je do tega, da se tudi v poznih letih počutite zdravi, delazmožni in samozavestni, ako Vam je do tega, da ohranite neskaljeno veselje do življenja tudi v starosti, uživajte redno, toda brezpogojno sedaj na jesen, dnevno po 1 skodelico Planinka čaja pred zajtrkom. Planinka čaj čisti kri, sestavine njegovih zdravih planinskih zelišč proniknejo v vse teles-

no staničevje, odstranijo nakopičene in zdravju škodljive usedline, urejujejo prebavo in tako Planinka čaj pomlajuje ves notranji sistem. Zahtevajte v apotekah samo pravi PLANINKA ČAJ BAHOVEC v plomberenih zavitkih po 20 Din in z napisom proizvajalca.

Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana.

Reg. br. 12590-20/VII. 1932.

kristjanov ni junaška. Kljukasti križ je torej začel borbo proti Kristusovemu križu ter vodi nemški protestantizem v popolno poganstvo. Kljukasti križ nemškega narodnega socializma se noče več kloniti pred Kristusom — Zveličarjem sveta, marveč se klanja pred Votanom, vrhovnim bajeslovnim poganskim nemškim bogom. Vzpostaviti Votana pomenja nemško ljudstvo zopet popoganiti, torej vreči ga nazaj v duševni položaj, v katerem je bilo pred poldrugim tisočletjem. Slovani nismo tako nekulturni, da bi hoteli vzpostaviti nekdanje poganstvo s Perunom na čelu. Nemška »kultura«, ki se tako rada ponaša pred celim svetom, pa je po hitlerjevstvu tako globoko ponižana, da smatra v 20. stoletju poganstvo kot sebi vredno in dostojno stopnjo.

Pastirsko pismo bavarških škofov. Povodom ljudskega glasovanja in drž. volitev v Nemčiji 12. novembra so bavarški škofje izdali na vernike pastirski list, v katerem izjavljajo: »Pri glasovanju 12. novembra ne gre za to, ali odobravamo vse dogodke in naredbe zadnjih mesecev, ki nas napolnjujejo z žalostjo in skrbjo. Ne za to, ali odobravamo vse ukrepe proti katoliškim društvom na Bavarskem in vse skrutitve nedelje. Mi škofje izražamo zaupanje, da se bo državni konkordat (pogodba nemške države z rimskim papežem) izvrševal tudi glede na varstvo religije in javne morale (poštenosti), glede na praznovanje nedelje, glede na versko šolo ter glede na svobodo in samobitnost katoliških društev; mi zaupamo, da se ne bodo več delale težave katoliški vesti ter da se bo priznala enakopravnost katoličanov pred zakonom in v državnem življenju. V tem zaupanju«, tako izjavljajo škofje, »se bodo katoličani udeležili ljudskega glasovanja ter glasovali za mir med narodi. Kar se pa tiče državnoborskih volitev, gre za strankarsko-politično vprašanje, ki ga z ozirom na člen 32 državnega konkordata prepuščamo svobodni odločitvi in vesti volilnih upravičencev.« Ta odločni pastirski list bi se moral 12. novembra zjutraj prečitati s prižnic. V soboto zvečer pa je vlada po radiu razglasila ukaz, da se ta pastirski list ne sme prečitati. S tem je vlada prekršila člen 4. konkordata, ki določa svobodo škofovskih pastirskih listov. Tako se držijo hitlerjevci določb državnega konkordata.

V Mehiki zopet preganjanje. Kakor smo nakratko poročali v zadnji številki našega lista, je mehiška vlada izdala zopet celo vrsto odredb zoper katoliške duhovnike in ugledne osebe laiškega stanu. V glavnem mestu, v Mehiki, je vlada dala zopet zapreti 16 cerkva, 3 samostane in 6 katoliških šol. Ko so izšle

te odredbe framasonsko-boljševiške diktature, je naslednjo nedeljo imel mehiški nadškof monsignor Diaz kar zaporedoma 3 slovesne pontifikalne (škofovske) maše. Ljudske množice so kar vrele v prestolno cerkev, ki spada med največje cerkve na svetu. Ozračje je polno razburjenja. Izzivanja mehiške diktature stavijo potrpežljivost katoliških državljanov na pretežno preizkušnjo. Svet se je začel bolj zanimati za trpeče mehiške katoličane, poprejšnja brezbriznost napram trpljenju katoličanov v Mehiki je prenehala. Dolžnost nas katoličanov je, da se za svoje trpeče brate v Mehiki ne samo zanimamo, marveč da tudi za nje molimo.

Nekaj o izumitelju pisalnega stroja.

Petdeset let je minulo, odkar je prišel v Nemčijo pisalni stroj v praktično porabni obliki. Zatonilo je 100 let, odkar je bil iznajden. Njegov iznajditelj je oni nesrečni mož, ki je bil od tovarišev zasmehovan in pri oblastih zabeležen kot rogovilež. Za iznajditelja pisalnega stroja velja Karl Drais, plemeniti Sauerbrunn, po poklicu gozdar.

Drais je dosegel leta 1817 na svojem letečem kolesu (dvokolo, katerega je poganjal kolesar tako, da ga je jездil in obenem tekel z nogami) nekaj prav posebnega. Ker se je pa branil, da bi dal kolesarski iznajdbi mehanični pogon, je kmalu zginilo zanimanje za tek s pomočjo dvokolesa. Draisu se je začelo vse smejati, ker so ga vedno videli na smešnem letečem kolesu, v zelenem

službenem fraku z zlatimi gumbi, v črnih hlačah do kolen, z rjavim cilindrom na glavi, kako je drvel po ulicah nemških mest Mannheim in Karlsruhe.

Kakor se je zagrizel Drais v zamisel letečega kolesa, ravno tako se je oprijel po letih ideje pisalnega stroja. Iz l. 1833 je ohranjena sodba mannheimskega višjega sodišča o brzopisnem stroju. Ocena se glasi: »Stroj je zgrajen na globoko zamišljeni in trpežni konstrukciji. Brezdvomno utiskava mehanizem dotaknjene tipke natančno ter popolnoma na papir, ki je navit na kolobar.« Ministrstvo pa je nazvalo stroj »mehanično norijo«. Eden od Draisovih modelov je imel 25 črk; drugi 16 znamenj, ker bi naj služil brzopisu, slično današnji stenografiji. Mehanizem je bil položen v leseno omarico, kvadratična udobina pokrova je bila opremljena s tipkami. Ura na pero je gnala in vlekla papir preko valjarjev pod tipkami. Po Draisovi beležki je lahko napisal s tem strojem na minuto 1000 znamenj in stroj je stal po današnji denarni vrednosti 170 mark.

Drais je bil prepričan, da bo prejel prav bogato nagrado za iznajdbo od onega, kateremu jo bo ponudil v nakup. Popis svojega stroja je poslal v nemščini izhajajočemu časopisu v London, iz tega lista je romal članek v razne angleške in ameriške časnike.

Drais je prosil nemško vlado v Badenu, naj mu dovoli, da bo poučeval strojepis po šolah. Prošnja je bila zavrnjena.

Angleški fabrikanti so pustili konstrukcijo patentirati in so se pripravljali, da bi jo izpopolnili.

Medtem je zgubil Drais radi pouličnega pretepa plemstvo. Vedno je bolj propadal. Napitni bratje so ga zasmehovali ob stalni mizi, mu trosili poper v nos in so mu plačevali pivo, če je zajahal v pijanem stanju svoje leteče kolo.

Ali je bil Drais duhovit ali norec? — Najbrž oboje.

Umrl je kot popolen revež leta 1851, ne da bi bil postal deležen nepregledno bogatih sadov svoje res duhovito zamišljene iznajdbe.

„Naš dom“

decemberska številka, bo priložen božični številki »Slovenskega gospodarja«. Prinesel bo bogat in pester program za leto 1934. Fantje in dekleta naj še v zadnjem času pospešijo agitacijsko delo.

Ponesrečen in posrečen vlom. Pri Sv. Antonu v Slov. goricah so se lotili v noči vlomilci trgovine g. Markoviča. Ropot zlomljenega zapaha na izlozbenem oknu je prebudil trgovca, ki je oddal na vlomilce strel. Lopovi so sicer odgovorili s strelom, a so le odšli praznih rok. Markovičevo trgovino so skušali neznanec že prej enkrat izropati. Po neuspelem vlamu pri Markoviču je poskusila ista družba vlomil-

ske srečo pri načelniku posojilnice g. Jakobu Rojsu. Posrečil se jim je vlom v novo urejeno hišo, iz katere so odnesli posteljnino, nekaj porcelanaste posode in v kleti so popili nekaj vina.

Štiri krave so zaplenili obmejni stražniki. Tihotapci z živino so imeli zadnje dni smolo pri Apačah, ki so oddaljene od avstrijske meje komaj 10 minut. Švercarji so nameravali spraviti preko Mure v Avstrijo, kjer je živina mnogo dražja nego pri nas, štiri krave. Kljub zelo temni noči so zasačili drzneže obmejni stražniki ter orožniki. Tihotapci so pustili pri pogledu na obmejno stražo živino in se rešili s pobegom. Zaplenjene krave so bile prodane v Gornji Radgoni od obmejne straže na dražbi.

Požar v Murski Soboti. V Murski Soboti je izbruhnil v noči požar v veliki trgovini s klobuki, ki je last g. Jurija Sukiča. Poslopje je pogorelo do golih sten, blago so po večini rešili.

Šofer povozil voznika. Avtomobil iz Belovara je vozil kurnike iz Maribora proti Ptuj. V vasi Skorba je srečal tovorni avto posestnika Martina Kokola, ki je peljal proti Ptuj gnoj ter šel poleg živine. Pri smuku mimo voznika je zadel avtomobil ob Kokola, ga podrli na tla in brezvestni šofer je pustil težko poškodovanega v nezavesti na cesti. Preiskava je dognala številko avtomobila.

Uboj pred sodniki. Dne 19. avgusta proti večeru se je zgodil v Orehovem vrhu pri Radgoni krvav dogodek, kojega smrtna žrtev je postal studenčni delavec Ivan Vogrin. Vogrin in 66letni viničar Leopold Jaušovec sta se sporekla in spoprijela. Jaušovec je zgrabil gnojne vile in je z njimi zabodel na smrt svojega nasprotnika. Mariborsko sodišče je obsodilo dne 30. novembra Jaušoveca na triletno robijo.

Velik požar na sredini Celja. Dne 3. decembra, krog pol pete ure popoldne, je izbruhnil iznenada požar v gospodarstvih poslopih opatiije. Celjani so bili ob času ognja zbrani v farni cerkvi, kjer so se vršile zaključne pobožnosti izpostavljenja presv. Rešnjega Telesa. Trem gasilnim društvom je uspelo, da so preprečila največjo nesrečo. Pogorela so vsa gospodarska poslopja, krma, drva ter premog. Škoda znaša 100 tisoč Din in je le delno krita z zavarovalnino. O vzroku požara še ni prav nič znanega. Gasilci so bili zaposleni na mestu požara do 9. ure zvečer.

Vlomilci obiskali občinsko pisarno. Še neodkriti vlomilci so obiskali v no-

Ali si že obnovil naročnino?

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtletno 8 Din.

či od 25. na 26. nov. občinsko pisarno na Veliki Pirešici. Odnegli so 531 Din gotovine ter kolo. Iz miznice tajnika so pobrali znamke ter koleke in vse prebrskali ter premetali, stikajoč za denarjem.

Vlomilec odnesel drobiž. S sekiro je bilo vlomljeno v pisarno avtobusnega podjetja v Kamniku. Vlomilec je odnesel drobiža za 1300 Din in vzel seboj tudi sekiro, katero so našli pozneje v neki drvarnici.

Prav oprano - ostane dolgo kakor novo

Rajši kakor da perilo krtačite in mence, ga kuhajte 15 minut. Na milijone kisikovih mehurčkov, ki se jih razvije v raztopini Schichtovega Radiona, požene milno peno skozi tkanino, ne da bi ji kaj škodovalo. Tako operete perilo hitro, lepo in prizanesljivo, če redno uporabljate Schichtov Radion.

Žuželke kot industrijski delavci.

V Hoboken pri Nju-Jorku izdelujejo posebno fine ter natančne aparate za merjenje. Poprej so uporabljali pri teh napravah človeške lase, za tem kolikor mogoče tanke niti iz platina in danes prede te niti 200 pajkov. Industrijsko zaposleni pajki so izredno požrešni. Za zajutrek požrejo 4krat, za popoldne 9krat in za večerjo 13krat toliko, kolikor tehtajo.

Kakor znano, si dela osa svoje gnezdo na ta način, da zgrize dele lesa in jih spremeni v lastno slino v nekak papir. Ta postopek os je opazoval v svojem poslopiju nemški tka-

Pavel Keller:

„Hubert“

Roman iz gozdov.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

Ko smo šli domov, smo prišli mimo hiše, kjer je stanovala Šipčeva Lizika. Zagledali smo deklico, kako je stala na vrtu in se ozirala okrog. Slikar je rekel:

»Oh, tamle pa je gospodična Šipčeva. Le skočil bom hitro čez travnik do nje, da ji povem, kdaj naj zopet pride k slikanju.«

Hitel je čez travnik, ki je bil osvetljen z mesečino; ko pa ga je dekle videla prihajati, je stekla proti hiši in zaloputnila vrata za seboj.

»Zamerila je, ker ni smela biti z nami,« je rekel slikar, ko se je vrnil. »Saj bi tudi nič ne motila družbe; nekaj izobrazbe le ima.«

Nobeden mu ni odgovoril. Tedaj se je slikar pridružil nadučitelju in je šel z njim pred nami. Za njima sta šla Boltežar in gospa nadučiteljeva;

18. nadaljevanje.

zadnja sva šla Erika in jaz. Dolgo časa sva molče hodila drug poleg drugega; nato je Erika pogledala nazaj proti hiši, v kateri je stanovala Šipčeva Lizika, in je navedla verze znanega pesnika, ki govore o zlomanem srcu, kateremu je bila ugrabljen ljubez.

»Ali merite s temi verzi na Šipčevo Liziko?«

»Da.«

»Lizika vendar ljubi slikarja. Zakaj, če vas smem vprašati, ste ravno vi ubranili, da Lizika ni smela k naši slavnosti in tako priti s slikarjem v družbo?«

Pogledala mi je v oči.

»Lizika ne ljubi slikarja; on je zanjo le smetišče, na katero je vrgla svoje srce, potem ko je bilo izdano.«

»Oh — tako mislite?«

»Mislim, da je ta Lizika, ki je ponosno, čisto dekle, blazno ljubilo žagarjvega sina in ko je tako grdo ravnal z njo, ko jo je pustil na cedilu, ko je — to je zame jasno — v svoji blodni strasti Bianco ubil, okradel rodno hišo in jo zažgal in zbežal na tuje, hoče to dekle, s katerim so ravnali

Utopljenega so našli v strugi Kuraltovega valjčnega mlina v Domžalah 30-letnega slepega Janka Kovača.

Nova zalega nabožnih predmetov je dospela, posebno križev, kipov, slik in podobice itd. Naročujte pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru!

Velike lesene jasilce za cerkev zelo ugodno na prodaj v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Ima pri vas že vsaka hiša Sv. pismo? Ceneje kot po 6 Din, polplatno vezan 8 Din in celoplatno vezan 15 Din pa res ni mogoče zahtevati! Organizirajte naročilo! Priporoča se Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Denarnice za drobiž kupite najbolje v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Sadna drevesa v veliki izbiri in po najugodnejših cenah se dobijo pri banovinski trsnici in drevesnici v Kapeli, pošta Slatina Radenci. Zahtevajte ponudbo! 1105

Predivo in konopljo vam izdelam v vrvarsko blago. Šinkovec Anton, Celje, Dečkov trg.

Dr. Josip Benčan, primarij ginekološko-porodniškega oddelka, se je preselil v Cankarjevo ulico 1. 1207

Vzajemna pomoč, reg. pom. blag. Ljubljana, pozivlja vse svoje člane, ki reflektirajo v nadaljno zavarovanje, da predložijo do 15. decembra t. l. vse stare članske izkaznice v zameno, ter da plačajo mesečni prispevek za mesec oktober 1933. 1204

Več kot 100 let že hodi vsako leto med ljudstvo Blasnikova »Velika Pratika«, ki je med narodom najbolj znani in priljubljeni ljudski koledar. Zato jo kupi sleherni leto vsaka družina. Celo stoletje že je ta pratika zvest in veran spremljevalec Slovencev, v dobrih in zlih časih. Dobi se v vseh trgovinah.

Ne držite denar doma, temveč nakupite blago in v slučaju, da istega takoj ne potrebujete, sprejemem denar tudi na račun za poznejši nakup, proti visokimi obrestmi. Stermečki — Celje.

Pri bolečinah, povzročenih vsled prehlajenja, posebno pri bolečinah v hrbtu in pri trganju, je blagodejno drgnjenje s starim domačim sredstvom in kozmetikom, Fellerjevim Elsafluidom. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 58 Din brez nadjnih stroškov pri lekarnarju Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 341, Savska banovina.

Novi francoski ministrski predsednik C. Chautemps v pogovoru s častnikarji.

Rusija in Japonska.

V Šangaju na Kitajskem izhaja revija »Golos Rossii«, katero izdaja general Diterihs. V številki iz meseca marca t. l. sta dva znamenita članka. Prvi opisuje pod naslovom »Japonija« zgodovino, ljudstvo, finance, armado ter ladijevje Japonske. Drugi članek »O odnošajih Rusije in Japonske« opisuje politične in gospodarske razmere na Japonskem, prinaša več izjav sovjetskih in japonskih državnikov ter članke iz sovjetskih listov. Toda vse to za nas ni pomenljivo. Zanimivo pa je, kako slikajo vojaški poveljniki vojakom daljno-vzhodne rdeče armade japonski imperijalizem (vladoželjnost).

Pred vojaki je na steni velika karta cele vzhodne Azije, Aljaske in Avstralije. Pod karto je napis: Ta karta na-

zorno prikazuje neomejen apetit japonskih imperijalistov, ki sanjajo o »veliki« in o »največji Japoniji«. Kažoč na to karto govori poveljnik vojakom tako le: »Japonska država je na otokih, kateri so razporejeni drug poleg drugega na vzhodu našega Primorja. Do slaboznanih mandžurskih dogodkov je Rusija mejila na Japonsko samo na dveh točkah, in sicer na korejski meji, južno od Posjetskega zaliva, in na otoku Sahalin, ki je po rusko-japonski vojni posredi razmejen.

Vendar pa japonski imperijalisti že davno sanjajo, da bi spremenili japonsko državo iz sedanje v »veliko Japonijo«, ali kakor sami govorijo, v »Daj Nihon Tejkoku«, katera bi obsegala Mandžurijo, naš Daljni vzhod s Kamčatko

Bolgarski kralj Boris odvarja, stoječ na lokomotivi, novo železniško progo, ki bo tvorila najkrajšo zvezo srednje Evrope s Sredozemskim morjem.

tako grdo, svoje zaničevano srce prvemu, ki ji pride naproti, vreči pred noge. In tisti prvi je k nesreči slikar Čresnik, ki je dovolj lahkomišel, da sprejme to žrtev.

O, kako dobro mi je bilo v srcu! Vse strupene muke iz ljubosumja so se razblinile v nič.

»Erika,« sem rekel ganjen; »najbrž hočete zopet biti za angela varuha?«

Rada bi bila Lizikina prijateljica, taka, da bi čula nad njo. Tako, kakor nas je učil naš stari učitelj, o katerem sem vam že pripovedovala nekoč: učiteljica mora biti mladim deklicam v občini zvesta sestra. Toda, gospod Hubert, bojim se, da sem zopet na napačni poti. Vse napačno stori; premlada sem še; najbrž sploh nisem sposobna, da bi bila učiteljica.

»Kako le morete govoriti tako nespametno, gospodična Erika?«

»Saj vendar vidite, kako stvari tekó,« je rekla otožno. »Trudim se, da bi ločila ta dva, ker preti deklici poguba; zato pritegujem tega lahkomišelneža nase — lahko to ni, to morete že verjeti, čeprav je pravi veseljak — govorim z njim o

njegovi umetnosti in o tem, kaj vse lahko doseže; vedno upam, da mu postane pri nas preveč dolgčas in da odpotuje — in kaj sem dosegla? Čresnik ima rad to mojo prijaznost; mislim, da neumežu prija to moje dobrikanje, in vendar hodi za Liziko — Lizika pa — saj to ste videli — je ljubosumna name.«

»Da, gospodična Erika, marsikaj bo že tako. Če je Lizika ljubosumna zaradi slikarja, je izgubljena. Nad ljubosumno žensko ima moški vso moč. — Le mirni ženi nasproti je mož brez moči.«

»Ali tudi vi mislite — da delam napak?«

»Bojim se, Erika, da tokrat delate napak. Plesti usodo drugim ljudem, je strahovito resen opravek. Tudi najboljša volja stori lahko ravno nasprotno, kar je človek hotel. Kdo pa pozna vlakenca dveh duš tako natančno, da ju stke v srečno tkivo, tako da se prilega preprogi usode, s katero je Gospod Bog za vselej ovil to staro zemljo?«

Obstala je in me pogledala.

»Gospod Hubert, vi ste plemenit človek, jaz

lec Keller in se mu je rodila leta 1806 misel: izdelovati papir iz lesa.

Francoski učenjak je postavil pred kletko tičkov posodo s tičjo prehrano. Lepega dne je zapazil, kako mu od naša zrnje iz skodelice cela veriga mravelj. Postavil je posodico na podstavek, katerega je namazal s ptičjim kletjem ali limom. Mravelje so pokazale toliko iznajdljivosti, da so premostile prav kmalu viro. Na klej so nosile tako dolgo zemljo, da je bila ustvarjena pot in roparski pohod je pričel znova.

V Avstraliji tvori kaktus rastlina posebnost nadlogo. Kaktus je spremenil z bujnostjo